Utlåtande FsUU 2/2018 rd– E 106/2017 rd

Försvarsutskottet

Statsrådets utredning: Statsrådets strategi för inflytande i EU 2018

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets utredning: Statsrådets strategi för inflytande i EU 2018 (E 106/2017 rd): Ärendet har lämnats till försvarsutskottet för utlåtande statsrådets utredning. Utlåtandet ska ges till stora utskottet senast 1.3.2018.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- specialsakkunnig i EU-ärenden Lauratuulia Lehtinen, statsrådets kansli
- regeringsråd Tarja Jaakkola, försvarsministeriet
- specialsakkunnig Tuomas Koskenniemi, försvarsministeriet.

UTREDNINGEN

Statsrådets ståndpunkt

Se Statsrådets utredning: Statsrådets strategi för inflytande i EU 2018 (E 106/2017 rd).

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Se det finska dokumentet (PuVL 2/2017 vp).

UTSKOTTETS UTLÅTANDE

Försvarsutskottet meddelar,

att det omfattar regeringens ståndpunkt med särskild tonvikt på synpunkterna i utlåtandet.

Klart
5.0

Utlåtande FsUU 2/2018 rd

Helsingfors 9.2.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ilkka Kanerva saml
vice ordförande Mika Kari sd
medlem Timo Heinonen saml
medlem Marisanna Jarva cent
medlem Antti Kaikkonen cent
medlem Seppo Kääriäinen cent
medlem Krista Mikkonen gröna
medlem Markus Mustajärvi vänst
medlem Lea Mäkipää blå
medlem Sirpa Paatero sd
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Jaana Pelkonen saml
medlem Mika Raatikainen saf
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Mikko Savola cent
medlem Satu Taavitsainen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.

Eriävä mielipide

Perustelut

Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2018 -asiakirja sementoi Suomen osalta ne puolustussektorin suuntaviivat, jotka Eurooppa-neuvosto on linjannut kokouksissaan 12/2016, 6/2017 ja 10/2017.

Puolustusministeriö on valinnut painopistealueikseen 1) pysyvän rakenteellisen yhteistyön, 2) puolustustutkimuksen, puolustusteollisuuden, sisämarkkinat sekä huoltovarmuuden, 3) puolustuksen säännöllisen arviointimenettelyn ja 4) EU:n sotilaallisen kriisinhallinnan kehittämisen.

Puolustustutkimuksen kehittäminen tarkoittaa EU-integraation laajentamista ja syventämistä olennaisella tavalla. Valmistelujakson jälkeen käynnistyy varsinainen tutkimusohjelma. Tutkimusta ei tehdä kuitenkaan pelkästään tutkimuksen vuoksi, vaan tutkimusohjelmaa seuraa konkreettinen toimintaohjelma ja sitouttaminen EU-tason ratkaisuihin.

Euroopan unionin tiivistyvää puolustussektorin yhteistyötä on ajettu eteenpäin askel askeleelta. Jokin aika sitten komissio teki ensimmäisen kerran päätöksen rahoittaa puolustustutkimusta. Marraskuussa 2016 komissio hyväksyi puolustusalan toimintasuunnitelman, joka pitää sisällään puolustusrahaston perustamisen.

Puolustusrahaston tutkimusosio luo mekanismeja, joilla rahoitusta ohjataan yhteiseen tutkimukseen myöhempinä vuosina. Voimavaraosiossa luodaan ohjelma, jonka avulla tiivistetään yhteistyötä investointeihin liittyen. Tutkimuksen valmistelutoimi ja investointien kehittämisohjelma ovat pilotointihankkeita, jotka valmistelevat varsinaista ohjelmaa, joka käynnistyy vuodesta 2021 alkaen. Vuosina 2019—2021 ohjelman talousarvio olisi 500 miljoonaa euroa ja seuraavan ohjelmakauden aikana jopa viisi miljardia euroa vuodessa.

Euroopan unionin asemahdit, Ranska ja Saksa, tulevat vahtimaan kaikissa tilanteissa oman etunsa — ja oman maansa puolustusteollisuusyritysten edun. EU:n militarisoiminen sataa suoraan näiden maiden laariin.

EU:n puolustusrahasto velvoitteineen on yksi tapa saada yhä useampi maa nostamaan puolustusbudjettinsa Nato-vaatimusten tasalle eli kahteen prosenttiin bruttokansantuotteesta. Puolustusrahaston avulla toteutettavilla yhteishankinnoilla voidaan saada säästöä yksittäisissä yhteishankinnoissa. Puolustusrahasto on kuitenkin myös velvoittava: asetusehdotuksen (10 e art.) mukaan jäsenvaltioilta edellytetään sitoutumista kehitystyön tuloksena syntyvien tuotteiden ostoon tarvittaessa myös yhteisin hankinnoin. Se kaventaa kansallista harkintavaltaa puolustussektorilla, ja on oletettavaa, että puolustusrahaston kulut tulevat kansallisten puolustusmenojen päälle, joten kokonaisuutena puolustusrahasto ei säästä vaan lisää puolustusmenoja.

Suomen tulee varjella kansallista liikkumatilaa ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan sektoreilla. Suomella on kansallinen erityisasema kansainvälisessä toimintaympäristössä. EU-integ-

raatiossa ja liittovaltiopolitiikassa on nähty hyvin usein tapa toimia niin, että uutta askelta otettaessa on aina kiistetty seuraava askel siihen asti, kunnes se on otettu.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä ei hyväksy EU:n militarisointia. Sotavoimin ei taistella massatyöttömyyttä, unionin sisäistä eriytyneisyyttä, talouskriisejä ja pakolaisongelmaa vastaan. Sotateollisen kompleksin rakentaminen ei voi olla se liima, joka pitää EU:n kasassa.

EU:lla on yhteinen korkea ulkopoliittinen edustaja. Samoin sillä on sotilaspäämaja ja nopean toiminnan taistelujoukot. Ensimmäisen kerran Euroopan komissio on päättänyt rahoittaa puolustustutkimusta. Myös puolustusrahaston luomista valmistellaan. Monet EU:n keskeisten maiden poliittiset johtajat puhuvat avoimesti yhteisen euroarmeijan luomisesta. Myös Euroopan komission julkistama ns. reflektiopaperi heijastaa näitä tavoitteita. Sen kolmesta vaihtoehtoisesta etenemistavasta ensimmäinen kuvaa lähinnä nykyistä tilaa, mutta kaksi muuta voimakasta puolustusulottuvuuden kehittämistä jopa sotilasliittoon asti. Mahdollinen EU-sotilasliitto olisi aina alisteinen Yhdysvaltain ja Naton tavoitteille.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että Suomen ei ole syytä syventää ja laajentaa EU-integraatiota puolustuspolitiikan sektorilla eikä osallistua sen rahoitukseen,

että hallituksen tulee tuoda eduskunnan käsittelyyn kokonaisvaltainen arvio puolustussektorin lisääntyvän kansainvälisen yhteistyön kustannuksista ottaen huomioon kahdenvälinen yhteistyö, kansainväliset sotaharjoitukset, siviili- ja sotilaallinen kriisinhallinta, EU:n puolustusyhteistyö (PRY ja puolustusrahasto sekä -tutkimus) ja Nato-kumppanuusyhteistyö.

Helsingissä 9.2.2018

Markus Mustajärvi vas